

موافقت با این ترتیب بنده هم عرضی ندارم و در صورتی که یقین دارم که هیچیک از آقایان حاضر نیستند بشنوند یا ببینند این طور عملیات بشود یقیناً هزار گونه زحمت و بدبختی برای اهالی خواهد بود بنده پیشنهاد می کنم که از طرف مجلس مقدس فوراً بدولت نوشته شود که این ترتیب را متروک دارند .

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - عرض می کنم فریب سیزده چهارده تلگراف به همین مضامین از مشهد و نیشابور هم برای وزارت و هم برای نمایندگان خراسان به بنده رسیده با وزارت فواید عامه مذاکره کردم و تلگراف کرده از ایالت استعلام کردند و تلگراف شد این ترتیب را نسخ کنند و قراری برای ساختن راه بدهند در قسمت اول که نسخ شده ولی در قسمت دوم دیگر اطلاعی ندارم .

رئیس - اگر مخالفی نیست همین طور نوشته شود .

آقای دانش - (اجازه)

دانش - عرایض بنده گفته شد .

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - در قوس گذشته يك طرح قانونی راجع تفتیش مالیاتهای غیر مستقیم بنده پیشنهاد نموده و دو نفر هم از نمایندگان امضاء کرده اند و یک کمیسیون فواین مالیه ارجاع شده و هنوز از کمیسیون مالیه در این موضوع رایرتی داده نشده می خواهم از حضور رئیس استدعا بکنم بدولت مراجعه شود که با موافقت رئیس کل مالیه در این موضوع اقدام شود .

رئیس - ممکن است به کمیسیون گفته شود که کمیسیون بدولت مراجعه کند .

معاون وزارت عدلیه - چند فقره از لوائح دولت است که بین الشورین است یکی شور دوم قانون هیئت منصفه و یکی هم تصویب عهدنامه ایران و افغانستان بنده تقاضا می کنم که جزو دستور یکی از جلسات شورای شنبه یا یکشنبه بشود .

رئیس - جزو دستور شنبه می شود چون يك شعبه راجع بیودجه است .

آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - قسمت دومی که آقای معتمد السلطنه تقاضا کرده اند یعنی ضمیمه شدن يك ماده ب مواد عهدنامه افغانستان این مسئله در کمیسیون خارجه یکدفعه عنوان شد و دیگر از طرف وزارت امور خارجه نیامدند عنوان کنند امروز عصر هم کمیسیون خارجه منتهی است و اگر هیئت دولت میل داشته باشند جزو دستور شود امروز عصر باید تشریف بیاورند و با حضور ایشان در کمیسیون مطرح

شده و رایرتش تقدیم مجلس شود که بعد جزو دستور گذارده ولی حالا کمیسیون خارجه از این مطلب اطلاعی ندارد و چون تصمیمی در این باب اتخاذ نکرده و ناقص می داند نمی توان جزو دستور گذاشت .

رئیس - پس راجع بقانون موقتی هیأت منصفه مخالفی نیست

(گفتند خیر)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - چون يك تلگرافی از آذربایجان راجع بمسئله کبریت سازی به کمیسیون عرایض آمده بود و آن مسئله از کمیسیون فواید عامه گذشته و وضع و توزیع شده است اگر مجلس صلاح می داند جزو دستور شود .

رئیس - روز شنبه اگر وقت باقی ماند مطرح می شود .

مجلس سه ربع ساعت از ظهر گذشته ختم شد .

رئیس مجلس مؤتمن الملک

جلسه ۱۸۰

صورت مشروح مجلس یوم شنبه دهم برج قوس ۱۳۰۱ - مطابق دوازدهم ربیع الثانی ۱۳۴۱

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل

گردید .

(صورت مجلس یوم پنجشنبه هشتم قوس را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - صورت جلسه ابرادى ندارد؟

(اظهاری نشد)

رئیس - دو فقره لایحه از طرف دولت رسیده است یکی راجع به قانون

استخدام حکام محاکم عدلیه دیگری لایحه اعطای امتیاز راه مازندران به مسمود الملک .

آقای سلیمان میرزا

(اجازه)

سلیمان میرزا - بنده در دستور عرض دارم .

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - چند جلسه قبل از این آقای آقا سید یعقوب راجع به مسائلی که آقای ناظم العلماء در روزنامه درج نموده و نسبتی که به یکی از و کلاه داده بودند سؤال نمودند که آیا مقصود ایشان یکی از افراد هیئت منصفه بوده است یا خیر؟ و ایشان فرمودند خیر مقصودشان از افراد هیئت منصفه نبوده است و آقای دست قیب هم در همین زمینه از ایشان سؤال فرمودند که آیا مقصودشان از افراد بی طرف بوده است یا نه؟

و ایشان در جواب فرمودند معلوم می کنم و در مجلس حواهم گفت که مقصود من کی بوده است و تا بحال بلایسی که اظهار فرموده اند و این مسئله برای هیئت بی طرف

اسباب سوء ظن و نگرانی شده است بنده هم چون یکی از افراد بی طرف هستم بنام هیئت بی طرف تقاضا می کنم که هر چه زودتر آقای ناظم العلماء این شخص را معرفی نمایند تا این که این اتهامی که در روزنامه درج فرموده اند تولید سوء ظن ننموده و شامل سایر آقایان نمایندگان نباشد بنده خواهش می کنم اگر ممکن باشد در همین جلسه معرفی فرمایند تا معلوم و محقق شود و آن شخص را تعقیب کنند تا بعد از این برای دیگران چنین مذاکراتی پیش نیاید

(صحیح است)

رئیس آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بنده خیلی تعجب می کنم که وقت مجلس نیم ساعت صرف مناظرات داخلی دو نفر می می شود که يك نفر در روزنامه نسبت بیکی دیگر چیزی نوشته است و آن دیگری چه کرده است اگر ادعائی دارند به محاکم صالحه رجوع نمایند و اگر مطلب از امور چنانی بود و محکمه صالحه لازم دانست که طرف را جلب نماید مطابق قانون بمجلس مراجعه می کند و مجلس هم تکلیف این کار را معلوم می کند و من عقیده دارم که برای مناظرات داخلی دو نفر در مجلس صرف وقت بشود چون کارهای مهمتری در پیش است .

رئیس - آقای شیخ الاسلام ملایری (اجازه)

شیخ الاسلام ملایری - برای رفع اشتباه و سوء تفاهم از نمایندگان محترم معروض میدارد

که مقصود آقای ناظم العلماء نماینده محترم ملایری شخص بنده بوده است و بهیچ يك از آقایان مربوط نیست بنده هم از حضور مبارك آقایان : حاج سیدالمحققین - تدین - حاج امین التاجار - تنکابنی همچنین آقا سید یعقوب که در جلسه اسبق مسائل بوده استدعا کردم با يك نفر از اعضاء هیئت بی طرف بنشینند و باین کار رسیدگی نمایند و رایرتش را تقدیم مقام ریاست محترم مجلس بکنند و هر چه رئیس محترم مجلس شورای ملی امر فرمودند مطاع است

(جمعی از نمایندگان صحیح است احسنت)

رئیس آقای محمد هاشم میرزا

(اجازه)

محمد هاشم میرزا - چون مقصود حاصل شد و حیثیت مجلس و نمایندگان محترم معذور ماند دیگر عرضی ندارم

رئیس آقای سلیمان میرزا

(اجازه)

سلیمان میرزا - در جلسه قبل که لایحه راجع بمعلمین حقوق این جا مطرح بود مذاکرات طولانی شد و آنچه بنده تصور می کنم چون این مطلب کاملاً حل نشده بهترین است سایر مطالبی که مهم است از قبیل لایحه هیئت منصفه و کبریت سازی که شور دوشان است امروز جزو دستور شده و بگذرد

بنا بر این تقاضای می کنم که لایحه کتبرات معلمین حقوق از دستور امروز خارج شده و سایر مطالبی که مهمتر است از قبیل ماده الحاقیه معاهده افغانستان یا لایحه کبریت سازی (که جزو مسائل اقتصادی است) یا قانون هیئت منصفه مطرح شده و پیش از این معوق نماید

(صحیح است)

رئیس - در این باب مخالفی نیست؟

آقای مدرس (اجازه)

مدرس - البته مطلب مهم خیلی

هست و لکن عقیده بنده این است که چون يك سال است در موضوع نفت شمال مذاکره می شود و اذهان هم حاضر است بیشتر افکار مردم متوجه باین موضوع شده است و در خیلی از مطالبش هم مذاکرات طولانی شده است بنده عقیده ام این است يك نظری هم باین قانون بیندازیم و لا اقل بيك جائی برسانیم و بهتر این است این قانون را زودتر بگذرانیم اهم از این که برایش مشتری پیدا شود یا نشود چون عرض کردم يك سال است اذهان متوجه باین مسئله است و زحمات زیادی هم در این باب کشیده شده و مذاکرات زیادی هم شده است بعقیده بنده بهتر این است که این مسئله هیه روزه جزو دستور باشد

الا روز پنجشنبه که مجلس برای مسائل متفرقه تخصیص داده است اگر چه تصدیق می کنم سایر قوانین هم مهم است ولی چون در این خصوص خیلی مذاکره شده است و نباید نسیماسیابماند

(صحیح است)

رئیس - صحبت دسر کتبرات معلمین حقوق بود موضوع نفت در بین نبوده .

(صحیح است)

مخالفی نیست که لایحه کتبرات معلمین حقوق از دستور خارج شود

(گفته شد خیر)

رئیس آقای سلیمان میرزا

(اجازه)

سلیمان میرزا بنده فقط خواستم توضیح مختصری بدهم که آقای مدرس با بنده مخالف نبوده بنده پیشنهاد کردم لایحه راجع بمعلمین حقوق از دستور خارج شود و خارج شد دیگر عرضی ندارم و فرمایشات آقای مدرس هم با عرایض بنده

که اگر مطبوعات آن را بکنند جرم محسوب است و مجازاتش را هم معین کرده است امروز این قانون طرز معا که را معین می کند و بطریق معا که هم هیچ فرق نمی کند هر روز یک قانون طریقه معا که را معین کرد از آن روز بیاید باید به آن شکل معا که بشود ولی تغییر طریح معا که دلیل بر این نیست که جرمی که واقع شده است معا که و مجازات نشود و نیز دلیل بر این نیست که قانون مطبوعات که سابق از تصویب مجلس گذشته است آن را تشخیص داده و جرم شناخته است امروز منسوخ بشود مگر اینکه قانون مطبوعات اصلا منسوخ بشود ولی مادامی که قانون مطبوعات باعتبار خود باقی است و عملیاتی را که او جرم شناخته است ما هم بعالت جرم می شناسیم منتهی آن روز وسیله معا که نبوده است و امروز معین شده و نیز این را هم عرض میکنم که تصور نمیکنم دولت امروز بخواهد از سه هزار و سیصد و بیست و هشت که تاریخ قانون مطبوعات است شروع نموده و تمام تفصیلات را تعقیب کند بالاخره این مسئله بسته بان خواهد بود که مطبوعات یک مدعی خصوصی پیدا کنند که بیاید و اقامه دعوائی بکنند البته آن وقت دولت هم مجبور است رسیدگی کند یعنی این قانون او را مجبور می کند تعقیب نماید ولی البته دولت نمی خواهد تمام جرایم مطبوعات را از سنه ۱۳۲۶ شروع کرده تا امروز تعقیب کند

اگر یکی تهمت زدند معا که شود و باید قانون از امروز به موقع اجرا گذاشته شود نه از ده سال قبل . آقا سید فاضل - خیر آقا از روزی که تهمت را زده اند . . . حائری زاده - پس خوب است بنویسند تمام جرایم تعقیب شود . . . اینکه وضع نمی شود . . . رئیس - رای می گیریم بقانون هیئت منصفه که مشتمل بر چهار ماده است . آقابانی که تصویب می کنند قیام نمایند . (جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد لایحه امتیاز کبریت سازی آذربایجان مطرح است . (ماده اول بشرح ذیل قرائت شد) وزارت فلاح و تجارت و فوائد عامه مجاز است مطابق مواد ذیل امتیاز تأسیس کارخانه کبریت سازی را در کلیه نقاط آذربایجان بعاج محمد رحیم خوئی و حاج محمد باقر خوئی واگذار نماید . رئیس - در صورتیکه ماده جداگانه نوشته شده است ماده اول ضرورت ندارد بنابراین ماده دوم قرائت می شود و در حکم ماده اول است . (بشرح ذیل خوانده شد) از تاریخ اعضای این قرارداد لغایت مدت ده سال شمسی ساختن کبریت سازی در آذربایجان مختص بشمار اهلها خواهد بود بدیهی است که اشخاص دیگر گزارد کردن کبریت بخاک آذربایجان و خرید و فروش در آنجا ممنوع نخواهند بود . رئیس - مخالفی ندارد ؟ (گفتند خیر)

رئیس - آقابانی که ماده اول را تصویب می کنند قیام نمایند . (ماده دوم - تصویب شد) (بمضمون آتی خوانده شد) صاحبان امتیاز متعهد هستند که از این تاریخ در ظرف مدت پنج سال کاملاً حوائج معنی ایالت آذربایجان را از حیث مصرف کبریت رفع نمایند و هر گاه در عرض این مدت از عهده انجام این امر بر نیایند حق اختصاص بقیه مدت دیگر منافی خواهد بود چنانچه در مواردی که حوادث فوق العاده (فرس ماژور) مانع انجام امر باشد . رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - بنده در خصوص پنج سال مخالفم و عقیده ام این است که ممکن است تا سه سال این کار را بکنند و پیشنهادهای منم که سه سال نوشته شود . محمد هاشم میرزا مخبر - عرض کنم که علاوه بر پیشنهادهای مذاکرات زیادی در

این خصوص شده است و عقیده صاحبان امتیاز این است که از پنج سال زودتر هیچ ممکن نیست و باید مخصوصاً دقت بکنند که چویش بهتر باشد و از زمان تمام بشود و وزارت فوائد عامه هم تصدیق کرده و کمسیون هم سه سال را پذیرفت و همان سال را قبول کرد چون کمتر از سه سال ممکن نیست

رئیس - آقا سید فاضل (اجازه) آقا سید فاضل - بنده خواستم از آقای مخبر سؤال کنم که کی باید تشخیص بدهد که کارخانه کبریت سازی آذربایجان در مدت سه سال توانسته است از عهده مصرف آنجا بر آید ؟ و چگونه مشخص می شود که رفع حوائج آذربایجان را از حیث کبریت نموده است ؟

مخبر - البته در این قبیل مسائل که حقیقتاً اسباب آبادی مملکت است باید کوشش کرد و اسباب تشویق مردم را فراهم آورد و راجع باینکه فرمودند کی تشخیص می دهد آذربایجان تجارتخانه های مرتبی دارد که از صد صد و پنجاه سال باین طرف از سایر تجارتخانه های ایالات هم مرتب تر است و دفاتر شان هم کاملاً محفوظ است و الان معلوم است که چقدر قند و چای و مال تجارت لازم دارند و چقدر وارد آنجا شده است پس هم از روی استاتیک گمرک معلوم می شود و هم از مراجعه بدفاتر تجارت مقصود حاصل می شود را اگر بنا باشد که ما برای هر کاری یک هیئت منصفه قرار بدهیم که خیلی مشکل خواهد بود و قابل اجرا نیست البته اگر از عهده بر آمدند که هیچ والا مثل سایر امتیازات ملکی است و اینطور که نمی شود ما برای هر کاری یک محکمه جدیدی معین کنیم ؟

رئیس - مذاکرات کافی است (گفته شد کافی است) رئیس - رای می گیریم آقابانیکه ماده دوم را تصویب می کنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد ماده سوم (بمضمون ذیل قرائت شد) صاحب امتیاز حق خواهد داشت ماهین آلتی را که مختص برای دایر کردن فابریک های کبریت سازی در آذربایجان لازم است بدون تأدیبه حقوق گمرک می وارد نماید

رئیس - آقابانی که تصویب می کنند قیام نمایند . (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد ماده چهارم (بشرح ذیل قرائت شد) کارخانجات کبریت سازی ایالت آذربایجان از تاریخ تصویب تا مدت ده سال از هر گونه عوارض معاف خواهد بود مگر این که در ظرف این مدت قانون منصوص از طرف قوه مقننه راجع باین مالیات از این قبیل مؤسسات وضع گردد رئیس - مخالفی ندارد (گفته شد خیر) رئیس - آقابانیکه این ماده را تصدیق دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد ماده پنجم مطرح است (بشرح ذیل قرائت شد) پس از انقضای مدت ده سال و مادامی که قانون منصوص راجع باین مالیات از این قبیل مؤسسات وضع نشده است و از آنجا که این صنایع در این ایالات هم سابقاً وجود داشته است و در این قبیل صنایع هم سابقاً وجود داشته است و در این قبیل صنایع هم سابقاً وجود داشته است

توضیح اینکه مقصود از عایدات خالص عبارت است از کلیه منافع بعد از وضع مخارج اداری و مخارج لازمه برای ساختن کبریت

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه) سهام السلطان - بنده عقیده ام این است این اصلاحی که در کمسیون شده یک ماده علیحده شود چون در واقع یک مطلب جداگانه است و این طور بنویسند صاحبان امتیاز متعهد هستند که پس از تصویب این قرارداد صدی دو عایدات خالص خود را تا پانزده سال برای معارف ایالت آذربایجان به دولت بپردازند و بقیه ماده به حال خود باقی بماند و یک ماده جداگانه بشود که تا ده سال از تأدیبه مالیات معاف هستند و بعد می پردازند و باید از یک دیگر تفکیک بشود و عایدات را هم باید خالص نوشت تا اشتباهی تولید نشود

مخبر - اول پانزده سال پیشنهاد شد و بعد در کمسیون ده سال شد و آن ها اظهار می کردند که ما قبول نمی کنیم و بالاخره پس از مذاکرات زیادی قرار هفتاد سال پس از تصویب این قانون تا مدت ۱۰ سال صدی دو عایدات خالص خودشان را برای معارف بدهند و راجع به حقوق هم که باید به دولت بدهند تا ده سال معاف هستند و بعد می دهند ولی ای حال هر دو یک حقوق است که کارخانه کبریت سازی باید به دولت بپردازد چه فرق می کند چه در یک ماده باشد چه در دو ماده و یک دلیل علمی که مرا متقاعد کند باینکه دو ماده بشود نشیندم ولی قبول می کنم که دو ماده بشود و راجع به عایدات هم لازم نیست در هر ماده ذکر بشود خالص معلوم است که عایدات خالص است ولی ضروری ندارد حالا که می فرمایند نوشته شود قبول می کنم .

رئیس - رای می گیریم به ماده پنجم آقابانی که تصویب می کنند قیام نمایند . (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد ماده ششم (بشرح ذیل قرائت شد) پس از انقضای مدت ده سال و مادامی که قانون منصوص راجع باین مالیات از این قبیل مؤسسات وضع نشده است صاحبان امتیاز صدی ده عایدات خالص سنه ماضیه خود را در ظرف برج حمل سال بعد بفرزانه دولت باید بدهند و صاحبان امتیاز متعهد هستند که در هر یک از کارخانجات خود دفاتر محاسباتی منظمی داشته باشند تا در موقع لزوم مأمورین دولتی بدفاتر آنها مراجعه کنند توضیح اینکه مقصود از عایدات خالص عبارت است از کلیه منافع بعد از وضع مخارج اداری و مخارج لازمه برای ساختن کبریت

رئیس - مخالفی نیست؟ حاج میرزا علی محمد - بکسنت از هریضی که می خواستم عرض کنم گفته شد و اصلاح هم بشرح ولی مسئله پنج سال باید ضمیمه ماده قبل بشود چون تا ده سال که معاف اند و پس از ده سال پنج سال آخر را از فرار صدی ده عایدات خالص خودشان باید به دولت بپردازند و این ماده هم یک ماده مستقلی است و آن قسمت اضافه که

دارد لازم نیست چون تصریح کرده مادامی که وضع قانونی نشده است و دیگر مجدداً لازم نیست این قسمت تصریح بشود همان قسمت اول که در پنج سال اخیر صدی ده عایدات خالص خود را بدهد کافی است

رئیس - آقا کازرونی (اجازه) آقا میرزا علی کازرونی - مقصود بنده انجام یافت رئیس - آقا سهام السلطان (اجازه) سهام سلطان - مقصود بنده هم انجام یافت همان مسئله عایدات خالص بود که اصلاح شد رئیس - آقا یارکن الملک (اجازه) رکن الملک - هریض بنده هم گفته شد

رئیس - آقابانی که تصویب می کنند قیام نمایند . (اجازه) میرزا ابراهیم قمی - عرض میکنم در مورد اول وقتی که صدی دو عایدات را تخصیص دادند برای مدارس ابتدائی بود و بنده عقیده ام این است که باید همان صرف مدارس ابتدائی بشود و مطلق معارف این مقصود را نمی رساند و باید ذکر شود مدارس ابتدائی مخبر - تمام جزئیات که نباید در قانون نوشته شود این عایدات را برای معارف آذربایجان به دولت میدهند و دولت هر جا را مقدم دانست می دهد و نباید آنقدر وارد در جزئیات بشویم که باید مدارس ابتدائی باشد و چند کلاس داشته باشد . فلان قدر هم شاکر داشته باشد این مطالب لازم نیست در قانون نوشته شود (صحیح است)

رئیس - رای می گیریم به ماده پنجم آقابانی که تصویب می کنند قیام نمایند . (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد ماده ششم (بشرح ذیل قرائت شد) پس از انقضای مدت ده سال و مادامی که قانون منصوص راجع باین مالیات از این قبیل مؤسسات وضع نشده است صاحبان امتیاز صدی ده عایدات خالص سنه ماضیه خود را در ظرف برج حمل سال بعد بفرزانه دولت باید بدهند و صاحبان امتیاز متعهد هستند که در هر یک از کارخانجات خود دفاتر محاسباتی منظمی داشته باشند تا در موقع لزوم مأمورین دولتی بدفاتر آنها مراجعه کنند توضیح اینکه مقصود از عایدات خالص عبارت است از کلیه منافع بعد از وضع مخارج اداری و مخارج لازمه برای ساختن کبریت

رئیس - مخالفی نیست؟ حاج میرزا علی محمد - بکسنت از هریضی که می خواستم عرض کنم گفته شد و اصلاح هم بشرح ولی مسئله پنج سال باید ضمیمه ماده قبل بشود چون تا ده سال که معاف اند و پس از ده سال پنج سال آخر را از فرار صدی ده عایدات خالص خودشان باید به دولت بپردازند و این ماده هم یک ماده مستقلی است و آن قسمت اضافه که

(گفته شد خیر) رئیس - آقابانی که تصویب می کنند قیام نمایند (جمع کثیری قیام نمودند) رئیس - تصویب شد ماده ششم . (بمضمون آتی قرائت شد)

هر گونه نقل و انتقال و معامله و هر کت نسبت بکارخانه با اتباع خارجه ممنوع است و هیچ نحوی از انحاء با اتباع خارجه منتقل نمی شود و در صورت تخلف موجب الغاء این قرارداد خواهد بود ولی در مورد اتباع داخله کافی است که صاحبان امتیاز در موقع شرکت و با نقل و انتقال کارخانجات خود به اتباع ایران قبلاً وزارت فوائد عامه را مسبق نمایند . رئیس - آقا سید مدرس (اجازه) مدرس - گمان می کنم اگر آقای مخبر قبول فرمایند یک لفظ هیئاً منفعماً در خلال این ماده اضافه شود بهتر باشد که منبایس این باشد که نمی تواند منافع خودش را دو سال سه سال به اتباع خارجه اعطای دهد .

مخبر - همین جهتی که آقای مدرس فرمودند ما عبارت را عوض کردیم و اصلاح هم شده است و مقصود جناب عالی را تأمین می کند یعنی نوشته ایم هیچ نحوی از انحاء هر گونه نقل و انتقال و معامله و شرکت نسبت بکارخانه با اتباع خارجه ممنوع است یعنی هیچ ترتیب منتقل نمی شود اهم از این که اجاره رهن یا مزایده وارث و غیره باشد . مدرس - اگر هیئاً منفعماً نوشته شود بهتر است

مخبر - خیلی خوب قبول میکنم رئیس - آقا سید مساوات (اجازه) مساوات - بنده یک اصلاح عبارتی دارم و پیشنهاد می کنم این که در این ماده نوشته شده است در صورت تخلف موجب الغاء آن خواهد بود این عبارت به نظر بنده بایستی اینطور نوشته شود در این صورت این امتیاز ملکی خواهد بود

مخبر - قبول می کنم رئیس - آقا شیخ الاسلام (اجازه) شیخ الاسلام اصفهانی - این که در این ماده نوشته شده است در صورت انتقال کارخانه باید نوشته شود در صورت انتقال امتیاز زیرا که انتقال کارخانه ممنوع نیست و انتقال امتیاز ممنوع است

اشتباه شده است برای این که کارخانه یک اسباب و آلاتی است که خرید و فروش آن با اتباع خارجه ممنوع نیست و چیزی که اهمیت دارد مسئله امتیاز است لهذا اگر امتیاز را بیکی از اتباع خارجه انتقال دهند موجب الغاء آن خواهد بود اما این که می فرمایند اگر مدت امتیاز تمام نشد نمی تواند کارخانه را بفروشد اینطور نیست برای این که اگر اسبابهای او گفته شده باشد باید بفروشد یعنی میتواند بفروشد و ما نمی توانیم از او جاو گیری کنیم اما آن چیزی که قابل اهمیت است امتیازی است که باو داده شده است و او هم نمیتواند امتیاز خود را ب دیگری واگذار نماید (صحیح است)

رئیس - آقا سید میرزا (اجازه) سید میرزا - بنده با یکله کارخانه مخالف هستم ولی چون آقای مخبر قبول کردند که بجای کارخانه لفظ امتیاز نوشته شود دیگر عرضی ندارم و راجع بفرمایش آقای مدرس هم عرض میکنم ما امتیاز به شخص میدهم وقتی هم خورد آن امتیاز لغو می شود و ما تصرف در مالکیت اشخاص نداریم فرض فرمائید کسی یک دستگاه کبریت سازی خریده است بخواهد بکس دیگر بفروشد مال خودش است و معتار است و نمی توانیم بگوئیم چرا میفروشی ولی علت این که ده سال باو معافیت بدهیم برای این که هموطن ما است و هر قدر منافع می تواند ببرد ولی وقتی که متعلق بشخص دیگری شده که منافست متعلق بما نبود آن وقت البته حتی الامکان ما منافع خودمان را می خواهیم و می گوئیم بیشتر از این باید مالیات بدهد پس این ده سال معافیت را که ما نوشتم برای این است که این شخص از هموطنان ما است ولی او هم نمی تواند خارج از انتقال دهد ولی اگر بخواهد یک قسمت یا تمام ماشین آلاتش را به کس بفروشد می تواند و ما نمی توانیم جاو گیری کنیم مثلاً اگر امروز یک کسی دستگاه مطبخه بیاورد و نتواند اداره کند یا نمیتواند بفروشد ؟ چرا البته می تواند بفروشد آنهم همینطور است و راجع بفرمایش آقای شیخ الاسلام آقای مخبر قبول کردند که بجای کلمه کارخانه امتیاز نوشته شود

رئیس - این ماده اصلاحاتی لازم دارد که باید در تنفس اصلاح شود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس از نیم ساعت دیگر تشکیل شد) مخبر - چون اختلاف نظری در این ماده تولید شده و آقای رئیس هم فرموده باید در خارج مذاکره شده و یک ماده صحیحی تهیه و تقدیم می شود لهذا تقاضا

که در عدلیه مطرح بود بالاخره بمحض
شرح رجوع شد و از محضر شرح حکمی
صادر شده است که بنده قرائت می کنم
(اداره جلیله اجرا)

در موضوع تظلم آقای میرزا علی
محمدخان از حضرت والا شاهزاده کامران
میرزا بمدعا به مبلغ چهل و پنج هزار تومان
که در تاریخ ۱۳۲۸ هجری قمری عرض حال به
محکمه بدایت حقوق طهران (شبه نایب)
تقدیم داشته و در تاریخ ۲۶ شهریور ماه اولی
۱۳۲۹ رسیدگی بدعوی مزبور احاله به
محضر آقای آقا حسین نجم آبادی شده و
آقای میرزا علی محمد خان یک طغری ورقه
از محضر معظم له مورخ بتاریخ ۱۷ جمادی الاولی
سنه ۱۳۳۱ بمحکمه تقدیم داشته که خلاصه
مفاد آن این است ، (که چند فقره دعوی
آقای آقا میرزا علی خان شاهزاده کامران
میرزا طریق فصل بعد از مدت های مدید از
رسیدگی محضر بتخلف شاهزاده معظم و یا
خلف آقا میرزا علی محمد خان در صورت
رد زمین بسوی معزیه و نسبت بمعضی
از فقرات محضر بتخلف آقا میرزا علی محمد
خان و یا رد شاهزاده زمین را و اتیان
شاهزاده معظم است) حاصل این است که
در تمام فقرات مدعا بهای آقا میرزا علی
محمد خان نوشته اند طریق فصل دعوی
منصهر بتخلف و اختلاف است و راجع بدعوی
مال الاجاره شاهزاده میرزا علی محمد خان
مرفوع داشته اند که بموجب اقرار مکرره
آقا مهزنا محمد خان موازی نهصد خروار
غله بدعی آقا میرزا علی محمد خان است
شاهزاده که در صورت دعوی آقا میرزا
علی محمد خان از بابت مقربه مشارالیه
احتساب خواهد شد و در صورت عدم ثبوت
نهصد خروار غله مقر بملازمی مشارالیه خواهد
بود این حکمی است که از محضر صادر شده
است که در آنجا میرزا علی محمد خان یک
دعوائی معادل چهل و پنج هزار تومان به
شاهزاده امیر کبیر اقامه نموده و شاهزاده
امیر کبیر هم در همان محضر اقامه دعوی
مال الاجاره بمیرزا علی محمد خان کرده است
نسبت بادهای میرزا علی محمد خان بر امیر
کبیر حاکم شرع می نویسد که قضیه موکول
باین است که در یک قسمت میرزا علی محمد
خان اتیان قسم بکنند یا بر شاهزاده رد
بکنند و در یک قسمت هم امیر کبیر اتیان قسم
بکنند یا بر میرزا علی محمد خان رد کنند در
قسمت دعوی امیر کبیر هم بر میرزا علی محمد خان
همانطور که در این حکم نوشته است معادل
نهصد خروار غله بدعی ایشان است که اگر
ادهای خود را ثابت کرد از آن بابت محسوب
شود و اگر ثابت نکرد برعهده او است که
بدهد در نتیجه محاکمه هم که میرزا علی
محمد خان در محکمه کرده بود خواست
مدعا به او تأمین بشود و از محکمه قراری
راجع بتأمین مدعا به صادر شد که شروع
کردند آنرا اجرا کنند ولی چون این

قرار در چندین سال قبل صادر شده بود یعنی
در سنه ۱۳۲۹ صادر شده بود و در آن وقت
هم عدلیه مثل حالیه نبود که ترتیب صحیحی
داشته باشد این قرار کاملاً بموقع اجرا
گذاشته نشده است علت اینکه قرار تأمین
مدعا به اجرا نشده بود این بود که این قرار
عبارت بود از اینکه یک قسمت از املاک
امیر کبیر در مقابل ادعای میرزا علی محمد خان
توقیف شود و بایستی قرار بشخص امیر کبیر
ابلاغ شده باشد ولی در موقعی که وزارت
عدلیه خواست این قرار را اجرا کند ملاحظه
شد که برهائیا و کدخداهای دهات امیر کبیر
ابلاغ کرده اند و این توقیف نامه ایست که
برهائیا مهر کرده اند و در بعضی جاها هم
بجای مهر جای انگشت است و این توقیف
نامه بصاحب ملک باغ ابلاغ نشده است
فقط برهائیا ده کدخدای ده آن را رؤیت
کرده اند در آن جامی نویسد امیر کبیر املاک
خود را منتقل بدیگری نکند و البته الزامی
که برهائیا کرده باشند ربطی بالزام صاحب
ملک ندارد آقای امیر کبیر هم این املاک
را چند ماه بعد از توقیف ظاهری بدیگری
منتقل کرده است و سابقاً هم این مطلب در
مجلس مطرح شد و رجوع بکمیسیون
هرایض کردند و کمیسیون هرایض هم به
استحضار چند نفر از اعضای کمیسیون عدلیه
یک رأی هائی در این باب دادند ولی وزارت
عدلیه بموجب این توقیف نامه هیچ الزامی
بشخص امیر کبیر نمی تواند بیاورد و تا بحال
نتوانسته است و نخواهد توانست املاکی
را که علی الظاهر توقیف بنده بود و امروز
بدیگری منتقل شده است آنها را دوباره
توقیف کند و این مسئله بهمین طریق هست
و این قسمت هم که بشرح رجوع شده است
از حوزه عدلیه خارج شده است و باید برود
در محضر شرع معاکمه کند و هر حکمی که
از محضر شرع چه راجع بمیرزا علی محمد
خان و چه راجع به امیر کبیر راجع بنهصد
خروار غله صادر شد اجرا می شود و عدلیه
مأمور اجرای احکام شرع است و اگر
مهزنا علی محمد خان هم بخواهد آن قرار
را تأمین تعقیب کند می بایست مجدداً
املاک دیگری را ارائه دهد و از عدلیه
تقاضا کند آنها را توقیف کند و چون
مدعا به همین نیست و ممکن است املاک دیگری
توقیف شود اگر همین زمین بود موضوع بدیگری
داشت ولی چون یک وجهی ادها کرده است
البته هر وقت اموالی برای امیر کبیر ثابت
کرد بجای اموال سابق اموال دیگر او
توقیف میشود و محکمه هم اجرا خواهد
نمود ولی برای اینکه می دانم این مسئله
بقدری اهمیت پیدا کرده و غالباً در جرایم در
اطراف این امر صحبت هائی شده است و شاید در
اطراف این جواب بنده هم یک صحبت های مفصلی
بشود این است که بنده عرض می کنم هیچ
وسيله قانونی برای اینکه این قرارها بین مدعا به
که بشخص امیر کبیر ابلاغ نشده اجرا شود

نیست و عدلیه نتوانسته است و بعد هم
نخواهد توانست عین آن املاک را توقیف
کند و باز هم عرض میکنم یک صحبت هائی
در اطراف این قضیه می شود و شاید نسبت
به خود بنده هم تهت هائی بزنند ولی چون
حقیقت است عرض میکنم امروز عدلیه نخواهد
توانست آن اموال را توقیف کند و همانطور
که سابقاً هم با آن همه اصراری که در
این امر داشتند نتوانستند آن اموال را
توقیف کنند زیرا آن توقیف نامه بشخص
امیر کبیر ابلاغ نشده که بتوانیم بگوئیم
امیر کبیر ملتزم شده است حال بنده وارد
در این قسمت ماده قانون عدلیه که میگویید
اگر در این موارد یک ملک توقیفی فروخته
شد فروشنده را بیک مدت حبس محکوم
می کند نمی شوم بر فرض اینکه قرار توقیف
شخص او هم ابلاغ شده بود و یک الزامی
در مقابل عدلیه بر عدم انتقال داشت تازه
ممکن بود آن ماده در باره اش اجرا شود
ولی چون نه از نقطه نظر اجرای این ماده
هم هیچ الزامی بر شاهزاده امیر کبیر نبوده
است این ماده هم در مورد ایشان نمی تواند
بموقع اجرا گذاشته شود و عجالتاً عدلیه
نمی تواند بگوید آقای میرزا علی محمد
خان منفرد محق است بانه و حکمی که از
عدلیه صادر شده بود و معادل چهار هزار
تومان و کسری بود او را اجرا می کند ولی
قسمتی که به محضر رجوع شده است هنوز
نتیجه آن معلوم نیست و در این جا همین
قدر می گوید - که میرزا علی محمد خان یک
دعوائی دارد که باید به حلف و اختلاف
تمام شود و نسبت بادهای امیر کبیر هم به
میرزا علی محمد خان باید از عهده برآید
و در صورتیکه ادعای خود را ثابت کرد
از آن بابت محسوب خواهد شد

رئیس - چون عده برای مذاکرات
کافی نیست جلسه را ختم می کنیم
(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر
ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک
جلسه ۱۸۱
صورت مشروح مجلس
یوم یکشنبه یازده قوس
۱۳۰۱ مطابق سیزده
ربیع الثانی ۱۳۴۱
(مجلس دو ساعت و نیم
قبل از ظهر بریاست
آقای مؤتمن الملک تشکیل
گردید)
(صورت مجلس یوم شنبه دهم قوس را
آقای امیر ناصر قرائت نمودند)
رئیس - در صورت مجلس ایرادی
نیست ؟
(اظهاری نشد)
رئیس - صورت مجلس تصویب
شد .